

Low som den om Grundejer-kreditforeningen.

Sagen var den, at der den Gang ikke var nogen, der troede, at der saa kunde blive tilstrækkelige Emner til at træde ind i en saadan Forening. Dertil kommer en anden Ting: Grundejer-kreditforeningen er ogsaa paa en anden Maade blevet beskaaret. Den er blevet beskaaret samtidig ovenfra og nedenfra, idet nemlig af de Byer, som oprindeligt gik med, Esbjerg ret snart gik ud, idet den blev Købstad. Der var ingen, der tænkte paa det Forhold den Gang, men Følgen deraf er blevet, at Grundejer-kreditforeningen er udelukket fra at udlåne mere i Esbjerg, den faar kun med de Panter at gøre, som den havde fra Tiden, før Esbjerg blev Købstad. Nu er man blevet forsigtigere. Om faa Dage gaar Herning ogsaa over til at blive Købstad, men der har man sørget for at beholde Udlånsretten, men samtidig faar ogsaa Købstadkreditforeningen Adgang til at udlåne dér. Man faar altsaa en Konkurrence baade nedenfra og ovenfra. Og der er ingen Tvivl om, at det vil gaa paa samme Maade med andre Stationsbyer. Baade Odder, Struer og flere andre vil om kortere eller længere Tid blive til Købstæder, og saa sker det samme igen. Jeg siger med fuld Føje, Forstaaelse og Vished — jeg var godt med i Begivenhederne den Gang —, at hvis man havde tænkt sig noget saadant den Gang, havde man ikke dristet sig til at vedtage, at Grundejer-kreditforeningen skulde oprettes. Man maatte have fundet paa en anden Løsning. Man kunde tænke sig flere f. Eks. at henvise en Del af dem, der søgte Laan under en vis Grænse, til Husmandskreditforeningerne og give de andre Plads i Købstadkreditforeningen. Og man kunde have indvirket paa Lovgivningsmagten i den Retning. Hvilken Løsning man vilde være kommet til, ved jeg ikke, men man havde sikkert ikke oprettet en ny Kreditforening paa saa vagt et Grundlag. Hovedvanskeligheden var ikke den, at man ikke erkendte, at de paa-gældende var berettigede til at faa Laan, men det, som gjorde, at Lovforslaget laa i Rigsdagen i 2 Aar, var den stærke Ængstelse for, at den vilde faa et saa lille Omraade, at den ikke vilde kunne faa Levedygtighed, eller at den i alt Fald vilde faa meget vanskelige Forhold.

Nu har Grundejer-kreditforeningen under den eksisterende Tilstande gaaet jævnt og roligt frem. Laaneomraadet har været lille, men under en rolig, sikker og hensynsfuld Ledelse er Foreningen maaget til at staa ret betrygget, om end med en

meget lille Udlånskapital i Forhold til de andre Foreninger. Bliver man nu ved med at skære fra, eller i alt Fald at give Adgang for andre, særlig til de to statsgaranterede forud begunstigede Kreditforeninger, til at give Laan, tror jeg, det er fuldt berettiget at vedtage, ja, at det endog er uforsvarligt ikke at vedtage et Ændringsforslag som det af mig stillede, der gaar ud paa, at den her foreslaaede Forhøjelse kun kommer til at gælde for Huse med et Jordtilliggende af over 1/2 Ha, altsaa den samme Tanke, som laa til Grund for det, jeg fremkom med i 1908. Det er nemlig en Kendsgerning, at de smaa Jordbrugere med Ejendomme til en Vurderingssum af 12,000 Kr. gennemgaaende er Smaa-kaarsfolk, og derfor kan jeg udmærket godt være med til at gaa op til en højere Laanegrænse for deres Vedkommende, det ligger i Sagens Natur, thi her er der ikke Tale om Velstandsfolk, om jeg saa maasige. Det er ikke Kapitalister eller lignende, der tager en Husmandslod til den Pris, fordi en Huslod af den Art fordrer Mandens og Hustruens Arbejdskraft, og hvis de ikke yder dette, vil den blive for dyr, og saa vil vedkommende ikke have den. Jeg vil ikke paastaa, at der ikke kan være Undtagelser, det kan ske, at en rig Mand kan blive ved at sidde paa en saadan Ejendom, fordi han har arvet den eller ejer Kapital, men som Regel sker det ikke. Jeg har set det Gang efter Gang, at Gaardmænd, der har afhændet deres Ejendom, dog fordi de mente, de var for kraftige til at ophøre med legemligt Arbejde, har taget en mindre Ejendom, og i en Række Tilfælde kan jeg paavise, at det har været kraftige Mænd omkring Halvtredserne, men efter faa Aars Forløb følger de sig trætte. Og hvad gør de saa? De køber en Plads ved en Stationsby eller ved en By, og der bygger de en Villa og lever af deres Penge. Derfor er det efter min Mening forsvarligt at gaa op til 12,000 Kr. for Landejendomme. Men naar vi gaar over til de andre Arter af Ejendomme, er Stillingen en helt anden. Disse Ejendomme med en Vurderingssum af mellem 8,000 Kr. og 10,000 Kr., tejes og beboes, som det da værende Medlem fra Skjoldelev gjorde opmærksom paa, for en væsentlig Del af retvelstaaende Folk. Efter de Erfaringer, vi har gjort gennem Grundejer-kreditforeningen, finder vi her Redaktører, Handelsagenter, Lærere ved forskellige Skoler, Adjunkter, og hvad de nu hedder, en hel Række Tjenestemænd af de forskellige Etater, Folk, der sidder med en fast Løn paa omkring